

LAUDÁCIÓK

Rezi Elek

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium laudációja

A Kolozsvári Unitárius Kollégium 454 éves történetéről és szellemiségéről szólni annyit jelent, mint szembesülni annak rabul ejtő, áldozatos múltjával, kézen fogó, értékteremtő jelenével és kitárulkozó, ígéretes jövőjével.

Alapítását az 1557. június 1–10. között tartott tordai országgyűlés határozata szavatolta, amely kimondta, hogy „a kolozsvári óvári dominikánus kolostort az ifjúság nevelése végett iskolává alakítsák át”. Izabella királynő a kolozsvári tizedadó negyed részét az iskola céljaira rendelte. Fia, János Zsigmond, II. János néven választott magyar király, Erdély fejedelme Gyulafehérváron 1562. szeptember 1-jén kelt adománylevelében megerősítette az 1557-ben a királyné általi adományt, mely szerint a kolozsvári dézsmanegyed egyötöd részét a szegények és az árvák megsegítésére, négyötöd részét pedig a kolozsvári iskola és a tanulóifjúság javára fordítják.

Az iskola a felkészült, híres külföldi és hazai tanárainak köszönhetően Európa egyik legjelentősebb szellemi centrumává fejlődött, és kiváló érdemeket szerzett a tudomány, a kultúra, a nevelés, a vallásosság szolgálatában. 1568-tól az iskola oktatói, nevelői munkáját meghatározta az unitárius szellemiség és értékrend. Az iskola első rektora, Dávid Ferenc az erdélyi unitárius reformáció vezéregyénisége volt. Püspökké választása után olyan neves rektorok irányították az iskola életét, mint a wittenbergi és jénai egyetemeken tanult Basilius István, a kiváló humanista műveltségű pirnai származású Johann Sommer, vagy a görög Jacobus Palaeologus, kiknek személyében az európai művelődéstörténet is jelentős képviselőit tiszteli.

Az iskola megszilárdulását jelzi az a tény, hogy a külföldről érkező rektorokat és tanárokat a 17. század elejétől fokozatosan felváltották a peregrinációjukról

hazatérő magyar akadémiták. A gazdag szellemi batyúval hazatérő peregrinusok biztosították a nevelés és oktatás színvonalát, így, a szűkösebb anyagi lehetőségek ellenére is, az Unitárius Kollégium lépést tarthatott kora tudományosságával.

A Magyarországiért Alapítvány kurátori ügy határozta,
jeles bizottságot kérnek fel arra a célra, hogy együttműködve
a Magyar Szellem Láthatatlan Múzeumát létrehozzák.

A Magyar Örökség és Európa Egyesület által
ezen szándék szellemében megerősített bizottság
2011. június 18-án a Magyar Tudományos Akadémia disztermében
kinyilvánítja, hogy az arra méltó

**KOLOZSVÁRI JÁNOS ZSIGMOND UNITÁRIUS KOLLÉGIUM,
A TUDÁS ÉS ÉLŐ HIT ISKOLÁJA**

MAGYAR ÖRÖKSÉG.

amiről ezen oklevél bizonytságot tesz.

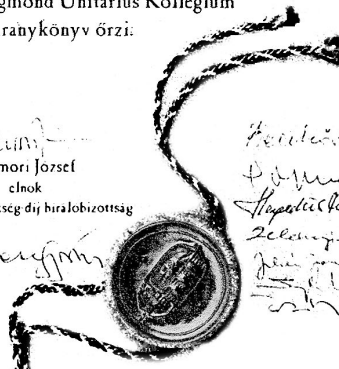
A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium
nevét az Aranykönyv őrzi:

Balogh
Sándor
Sándor
Sándor
Sándor

Hámori József
elnök
Magyar Örökség díj bizottság

János Zsigmond

Kolozsvári
Unitárius
Kollégium
Sándor
Sándor

Az iskola négy és fél évszázados története során több megpróbáltató eseménnyel szembesült. A rászakadó üldöztetések és mostoha körülmények miatt háromszor kellett régi épületeiből kiköltöznie, és újakról gondoskodnia, de az áldozatkészségnek, a hitnek és a kitartásnak köszönhetően mindig sikerült a veszélyeken felülemelkednie. A 19. század végén kezdtek hozzá a jelenlegi iskola építéséhez, amelynek ünnepélyes felavatására 1901. szeptember 21-én került sor. Az Unitárius Kollégium Kolozsvár egyik legimpozánsabb iskolaépülete volt, és az ma is. Kőkeretes kapujára a mindenkori unitárius kollégium jelmondatát vés-ték: *Musis et Virtutibus*.

A második világháborút követően a kommunista hatalom államosította a Kollégiumot. A patinás intézményt ipari líceummá degradálták, román tannyelvű osztályokat és esti tagozatot indítottak az „új” iskolában.

Az 1989-es romániai változásokat követően, 1993-ban újraindulhatott az Unitárius Kollégium folytatva a nemes hagyományokat, s 2003-ban felvette a János Zsigmond nevet.

A Kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium az 1568-as tordai országgyűlésen szentesített vallás- és lelkiismereti szabadság, az Isten és a felebarát iránti szeretet jézusi szellemében minden diákjának biztosította és biztosítja a tudományokban való gyarapodást, a keresztény értékrendhez való igazodást, a felekezeti és nemzeti önazonosság-tudat megélését. Ezért joggal állítják az Unitárius Kollégiumról, hogy *„a tudás és az élő hit iskolája”*.

A Kollégium híres igazgatóinak, tanárainak, diákjainak nevét hosszú lenne felsorolni, csak egynéhány közismert nevet emelek ki: Bölöni Farkas Sándor író, műfordító, Kovács István történész, jogász, Brassai Sámuel polihisztor, Jakab Elek történész, Kozma Ferenc pedagógus, publicista, Berde Áron egyetemi tanár, Kelemen Lajos történész, Aranyosrákosi Székely Sándor püspök, történész, író, Gál Kelemen igazgató, filozófus, László Tihamér fizikus, Balázs Ferenc író, unitárius lelkész, népfőiskola szervező, Szabédi Székely László nyelvész, költő, Mikó Imre író, jogász, politikus, műfordító és Sánta Ferenc író.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium oktatói, nevelői munkájának alapvető célja olyan értelmiségi nemzedékek formálása, akik felvállalják az egyetemes magyar értékek megőrzését és gyarapítását. A Kollégium nemzetközi kapcsolatai igazolják versenyképességét: az Európai Unió által elismert nyelvvizsgaközpont, számítógép használói-jogosítványt adó ECDL központ; az egyetlen magyar iskola Kolozs megyében, amely 2010-ben EUROSCOLA pályázatot nyert.

A fentiek szellemében a Kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumot, *„a tudás és élő hit iskoláját”* méltónak tartom a Magyar Örökség-díjra!